

మెట్లు

ఆ మాలపిల్ల తెల్లబోయి చూచింది, తమగూడెం బయట ఆగిన కారులోంచి దిగిన ముగ్గురు బాలికలనూ, ఒక యువకుణ్ణి! ఎంత చిత్రమైన బట్టలు కట్టుకున్నారు. ఎంత తెల్లగా ఉన్నారు. వాళ్ళు కారులోంచి దిగగానే ఏదోగుమ్మైన వాసన ఆచుట్టవక్కలంతా ప్రసరించింది!

ఈలాఅనుకొని ఆ పదునాలుగేళ్ళ ఈడుగలబాలిక తనవైపు చూచుకుంది ఉతుకుఎరగని చెరిగిపోయిన తనపాత పోసులు పరిశీలించుకొంది. ఆ చిరుగువాతే చీరలా వల్లవేసు కుంది. అప్పుడప్పుడు తానూ తలగడుగు పోసుకుంటుంది. అయినా తనవాళ్ళు అలా గుమ్మన వాసనేస్తుందా.

ఆ దిగిన బాలికల బంగారపుబడలికాంతులు చూచింది. తనదేహం కారునలుపు! పళ్ళు మాత్రం తెలుపు. ఆ బాలికలు బట్టలు ఎంత అందంగా దువ్వుకొన్నారో! ఆ పూలో! ఆలాటి పూలే పూయవు తమగూడెంలో.

వాళ్ళువేసుకొన్న బంగారుహారం, చెవులకుపెట్టుకొన్న ఆ లోలాకులు, చేతుల ఆసన్నవి బంగారుగాజులు, అమ్మో, వాళ్ళుతోడుగుకొన్న ఆ చెప్పలేమిటి! కిరస్తానీమిసమ్మ తోడు గుక్కనే జోళ్ళకన్న ఎంద అందంగా ఉన్నాయో!

వాళ్ళు కారెక్కివచ్చారు. అప్పుడప్పుడు దున్నపోతు స్వారితప్పి తనకేముంది. వాళ్ళు ఎంత తియ్యగా మాటాడు గొంటున్నారు! మధ్య మిసమ్మ మాట్లాడే ఇంగిలీషూ మాటా డుతున్నారు.

తనతల సంతనాడుతప్ప నూనే మెరుగును తం గేడు
 పూలు, పొలంగట్టున బంతిపూలుతప్ప తాను పూలే మెరుగును.
 శివరాత్రి తీర్థం రోజున తాను గడ్డికోసి బజారులో జట్కా వాళ్ళ
 కమ్మి తేవచ్చిన డబ్బులో అప్పుడప్పు డయ్యకీయ్యకుండా దాచు
 కొన్న అణా, అరణా, కానీలు పోగుచేసుకొన్న పదణాల
 మూడు కానులతో కొన్న మాయ వెండికడియాలు, మురుగులేగా
 తనకు!

ఆ బాలికకు యావనం తొంగిచూస్తున్నది. పదునాలు
 గేళ్ళయినా కాయకష్టంచేసేజాతి కాబట్టి త్వరగా ఈడురాదు.
 యావనం పొంగిపోతే ఆ ముగ్గురు నాగరక బాలికలకు కను
 ముక్కుతీరు తెట్లాడన్నా వయ్యారం దేహ మస్పణత్వము
 బంగారురంగు ఆ ప్రదేశం అంతా కాంతించాయి.

ఈ మాలపిల్ల మాచి మోమురేఖలు శిల్పసౌంద
 ర్యాలు, విశాల నయనాలు సినీమాతారలు మాచి ఉడుకు
 బోతుతనంతో కుంగిపోవలసినదే.

ఈనాడు మాలమాచి ఆ అందాలబాలికలమాచి తెలి
 యరాస ఆవేదనలో కుంగిపోయి కన్నులనీరు తుడుచుకుంది.

ఆరాత్రి మాచికి నిదర లేదు. మాచికి పోతిగాడిసంబంధం
 కుదిర్చాడు తండ్రి. పోతిగాడు దున్నపోతులా ఉంటాడు.
 పోతిగాడు తనకు వద్దు. యీమాలగూడెం తనకువద్దు! చదువు.
 ఆపిల్లలులా అవ్వాలి. ఆలా కాదుఎక్కాలి. ఆలాంటి నగలు,
 ఆలాంటి చీరలు, ఆలా! ఆలా!

మా చెమ్మ స్కూలుపైనలు పరీక్షలో నెగ్గింది; తన ఊరు వచ్చింది.

“బాబూ! యీ పూరులో ఉండలేను” అంది. ఎంత మంది బతిమాలినా ఉండనంది. ఇరవదవవడున ఖద్దరుచీరా, ఖద్దరురయికా తొడుక్కొని హరిజనసుందరి మా చెమ్మ సంపూర్ణ యువ్వనంతో మాలపల్లి చివర కరణంగారి మామిడితోటలోని పూతపూచిన గున్నమామిడిలా ఉన్నది. కాకతిసీమ కాలోత్పలవిగ్రహంలా ఆమె వికసించింది.

ఆమె ఎంతచదువుకున్నా రంగేమి మారుతుంది? ఎంత చక్కని చీరలు కట్టుకున్నా నల్లరంగును బంగారంచేయలేవు. రహస్యంగా ఇంగ్లీషు మాసపత్రికలు కొనుక్కొంటూ, అందు ఆంగ్ల అమెరికను స్త్రీలు అందాలు ఏలా సేకరించుకుంటారో చదివేది.

ఇంటిదగ్గర పోరుపెట్టి తన గ్రామపు హరిజనసంఘంవారి సహాయంతో చెన్నపట్నం దుర్గాబాయిమ్మగారి ఆంధ్రమహిళా సభవిద్యాలయంలో ఎనిమిదేళ్ళు చదివి, మొదటితరగతిలో కాశీ విశ్వవిద్యాలయ ప్రవేశపరీక్షలో కృతార్థురాలైంది.

ఉచిత విద్యావేతనం సంపాదించింది, ఇంటరు చదవడానికి.

చదివేరోజుల్లో రెండుమూడు సంబంధాలు తండ్రి తీసుకొనివచ్చాడు. ఒక హరిజనబాలుడు ఇంటరులో నెగ్గినాడు. తాలూకాఫీసులో గుమస్తాఉద్యోగానికి, ప్రభుత్వపు ఉద్యోగాల

సమితివారు ఎచ్చుకొన్నారు. మాచమ్మ ససేమిరా నేను వెళ్ళిచేసుకోనంది.

ఆరోజు సాయంకాలం తన ఊరుబయట కనబడినకాదు, కారునుంచి దిగివచ్చిన అప్పరసలు, ఆ వయసుకాదు, వారి కిల కిల సంభాషణలు, ఆ పదుచుల వయ్యారినడకలు, వారిచీరలు, వారి నగలు, వారిదేహపు మిసిమితనం, ఆహా—ఆమె గజగజ వణికింది.

చిన్నబాలికగా స్నానంఅంటే అసహ్యంమకొనేది. దుర్వాసనకొట్టే తాను చుట్టబెట్టుకొన్న పాతపేలిక తడపడం అంటే ఆమెకు రోషంవచ్చేది. సంతలో తెచ్చుకొన్న నూనె రాసుకోవడమూ అసహ్యమే!

ఆలాంటి ఆబాలికకు ఆ మోటారుకారు ఆ మూపురు బాలికలు ప్రధమసోపానవంక్తి అయ్యారు.

ఆమెలో ఏమి స్పందించినదో! అదివరదాకా ఉన్న గూడెం మండిపోయింది. ఆమెచూపులో—ఆ పొలాల నేల లోకి కుంగిపోయాయి. కాల్చిన పందిమాంసం ఎండుచేపలు రొయ్యలు కాలకుటవిషాలై, గంజి విషధార అయ్యింది.

చూడురోజులూ మాలగూడెంలో యమయాతన సలిపి, నాల్గవరోజున మదరాసు వెళ్ళిపోయింది.

3

మాచమాంబ అని పేరుమార్చుకున్నది. ఇంటురుపరీక్ష ప్రధమశ్రరగతిలో నెగ్గి విద్యార్థి వేతనంతో వైద్యకళాశాలలో చేరింది.

అందరితోనూ మాట్లాడేదికాదు మాచమాంబ. చదువుకొన్న కళాశాలలో అతి జమిందారికంగా మెలిగింది. ఎవ్వరీ బాలిక, ఎవ్వరీ మాచమాంబిక అని ఇంటరు విద్యార్థులు విద్యార్థినులు కళ్ళతో ప్రశ్నిస్తే, తాను మాలపిల్లనని చెప్పకో లేకపోయింది. మంచి టాలకూంచూర్ణం, పలచని పెదవులరంగు, చక్కని సెంటు, పాముకుబుసములాంటి చీరలూ అవీ కొనేందుకు వచ్చిన విద్యార్థివేతనం చాలకపోతే, తండ్రి తక్కువతిని అవన్నీ సంపాదించుకొన్నది.

వార్ధాఆశ్రమం వెళ్ళినప్పుడు హరిజనబాలిక అవడంవల్ల మహాత్ముని ఆశీర్వాదాలు, ఇతరనాయకుల అభినందనాలు పొంది, కొంతవేతనం సముపార్జించుకొని మదరాసువచ్చింది. అక్కడ స్త్రీల వేషభాషాదులలోని నిరాడంబరత, స్నిగ్ధసౌందర్యమూ చూచి, సేవాగ్రామఆశ్రమంలో ఉన్నంతసేపూ ఏదో బాధకు లోనయింది. కాని ఏ దర్శనమైతే ఆమెను మాలపల్లికి దూరంచేసిందో ఆ ఆశ్రమ తిరిగి మదరాసుకు రాగానే ఆమెను తనవంధానే నడిపింపజేసింది.

బాలకుల పొగడ్డలలో “ఈ చీర బాగున్నది, నీ వేషం మహాద్భుతం” అన్నముక్కలే వినేదికాని “నువ్వు సౌందర్య రాణివి” అన్నమాట ఒకనాడూ వినలేదు.

ఒక తోటివిద్యార్థి ఎప్పుడూ మాచమాంబను అనుసరించేవాడు. అతడు ఆమెతో ఎంతో స్నేహంచేశాడు. ఆమెను సీనిమాలకు తీసుకువెళ్ళాడు. ఆమెదగ్గరగా చేరి రెండుమూడు సార్లు ఆమెధృఢవక్షనిధులపై హస్తతలం పారించి స్పృశించి, అదిమినాడు. అప్పుడా బాలికకు వివశత్వంకలిగింది. ఒళ్ళంతా

విద్యుల తలు ప్రసరించాయి. కాని ఆబాలుడు తన్ను ప్రేమించి ఆలా చేయలేదనీ, తన్ను ఊద్రజాతిబాలికగా ఎంచి ఊద్ర జాతివారికి సీతి నియమా లుండవని యెంచి, వాడు ఈలా తన్ను అనమానంచేశాడనేభావం కలిగిం దామెకు.

ఆమె అవమానంతో కుంగిపోయింది. తోకతోక్కిన భుజంగిలా బుస్సుమన్నది. మరునాడ బాలుడు సంతోషంతో పల్కరించగానే వానితో “ఓరి దుర్మార్గుడా, నేను హీనజాతి దాననుకదా, నీ పశుత్వానికి అడ్డం పెట్టననుకున్నావా? ఇక్కడ నుంచి నాతో మాట్లాడకు, నువ్వు విషపు జంతువవు!” అని మండిపోయింది. ఆ యువకుడు తెల్లబోయి తలవాల్చుకుని వెళ్ళిపోయినాడు.

ఆమె ఆనాటినుంచి తనతరగతిలో బాలకులతోగాని, తన కాలేజీలోని ఇతరతరగతుల యువకులతోగాని మాట లాడటం మానివేసింది.

ఒకనాడు మాచమాంబిక ఒక ఆచార్యుని ఇంటికి వెళ్ళింది. అప్పుడప్పుడు తెలియని విషయాలు చెప్పించుకొనడానికి విద్యార్థులు, విద్యార్థినిలు తమకు వివిధపాఠాలుచెప్పే వివిధ ఆచార్యుల ఇళ్ళకు వెళ్ళే అలవాటు ఉంది.

ఆ అలవాటుచొప్పున మాచమాంబ తానున్న బాలికా వసతిగృహంనుంచే బయలుదేరి తమతరగతికి ఆచార్యులలో ఒకరిబసకు ఏదో పాఠం చెప్పించుకొడానికి వెళ్ళింది. ఆమె చదువుదీక్ష ఆ ఆచార్యులకు తెలుసును. ఆమె గ్రహణశక్తి తక్కువే. కాని, అది తెలుసుకొన్నంతవరకు నిదాహారాలు మానివేస్తుంది. తెలుసుకొని కాని ముందుకు అడుగువేయదు

ఆ ఆచార్యులు మధ్యవయస్కులవాడు. ఆమె సౌందర్యం ఆతన్ని ఆకర్షించలేదు. ఆమెయవ్వనం, ఆమెదీక్ష, ఆమె ప్రావీణ్యం ఆతని హృదయాన్ని కలతపెట్టాయి. ఈ బాలిక ఎవరో పేదవారిబిడ్డ. కొంచెం అనునయిస్తే తనకోర్కెను ఎందుకామె తీర్చరాదు?

ఆ రాత్రి ఎనిమిదిగంటలకు పాఠం. ఆ ఆచార్యులు ఆమెను తనప్రక్కనే సోఫాపై కూర్చుండబెట్టుకొని బోధిస్తున్నాడు. ఏ యాదాలాపంగా వేసినట్లూ తనచేయి ఆమెతోడపై వేసినాడు. ఆమె పాఠంచదివే దీక్షలో ఆ చేయి సంతగా గమనించలేదు. ఆచేయి-ఆచేయి నెమ్మదిగా ఆమె బొడ్డుకేందకుజరిగింది. ఆమెకు ఒక్కసారిగా మెలకువవచ్చింది. ఆమె గభుక్కున ఆతనిచేయి తీసిపార వేసి, లేచి, ఆడుపులై “మీకు బుద్ధిఉందా, ఇదా మీరు పాఠంచెప్పడం!” అని ఆ పుస్తకాలన్నీ అక్కడేఉంచి విసవిస గదివిడిచి వెళ్ళిపోయింది.

తన సొమ్ముసంచీ మొదలై నవి ఉంచుకొన్న అలంకరణపుసంచీ అక్కడే ఉండిపోయినందున తిన్నగా నడిచే తన వసతిగృహం చేరింది.

అందరు ఆచార్యులు అందరువిద్యార్థినులూ ఆలాగే చేస్తారా? లేక తనకోక్కర్తకే ఈ పరాభవమా? ఆమె కుంగిపోయింది. ఆ మరునాడు ఉదయం ఆ ఆచార్యులు ఆమెగ్రంథాలు, సంచీ అన్నీ పంపిస్తూ ఆ అలంకరణపుసంచీలో ఒకలేఖ ఉంచాడు.

“అమ్మాయి, క్షమించు! ఇది నా అపచారంకాదు! నేను ఒంటివాడను. భార్యపోయిన మధ్యకాలపువాణ్ణి. వైద్యా

లయంలో దాదులు నా కోవిధమైన తృప్తిరస్తున్నాను కాని
 సరియైనమందుకూ, ప్రకటనపు మాయమందుకు నాకు తేడా
 తెలిసిందికాదు. రాతంతా నిద్రపట్టలేదు. నేను పడినబాధ
 అనంతము! కంచెచేనుమేస్తే లోకంనాశనమే! నేను నలభైకొక్క
 వళ్ళవాడిని. నాకు భార్యలేదు. ఇద్దరుబిడ్డలు. ఇద్దరూ మన
 మామలకడ బెంగుళూరులో చదువుకొంటున్నారు. నన్ను
 గురించి విచారిస్తే నువ్వు వారిజనబాలికవనీ చెక్కుచెదరని
 శీలంకలదానివనీ తెలుసుకున్నాను. నువ్వు నన్ను వివాహం
 చేసుకో - నేను తెలుగు బ్రాహ్మణుణ్ణి! నువ్వు నన్ను
 ప్రేమి, వలేకపోవచ్చును. కాని ఉత్తమగృహిణీధర్మమే
 ప్రేమకాగలదని నా నమ్మకము. నీకు ఇష్టముంటే నీకున్న
 కుంకుమపువ్వురంగుచీర కట్టుకొనిరా! లేకపోతే వచీర కట్టు
 కున్నాసరే! ఆలోచిస్తాను అనదలుచుకుంటే పువ్వులులేని
 తెల్లచీరకట్టుకురా! ఇట్లు క్షంతవ్యుడై నరావు' అని ఆతడు ఉత్త
 రం వ్రాశాడు. ఆయనపేరు డాక్టరు సి. పి. రావు.

4

మాచమాంబిక ప్రభుత్వవైద్యశాలలో వైద్యురాలయి
 నది. భర్త డాక్టరు రావుగారు నెలూరులోనే జిల్లాముఖ్యవైద్యా
 ధికారి అయినాడు. మాచమాంబపేరు డాక్టరుమాచమాంబ
 రావు. ఆమె అసిస్టెంటుసర్జనుగా ఉన్నది. ఆమెకు ఆమె కాలేజీ
 విద్యార్థినిగా ఉన్నప్పుడే వివాహంఅయింది.

డాక్టరురావు గురువుల వివాహఉత్తరం వదే పదే చదువు
 కొని మాచమాంబ ఆలోచించుకొన్నది. ఉత్తరమువచ్చిన

మూడురోజులవరకూ ఆమె కదే ఆలోచన. తాను హిందూ
జాతికాలికింద నలసబడుతూఉన్న మాలపిల్ల. డాక్టరురావుగారు
ప్రొవ్వాణుడు. పెద్దవాడయితే ఏమి. పదమూడు పన్నెండు సంవ
త్సరాలతేడా పెద్దతేడా కాదు. తనతోటియువకులు తన్ను
వివాహం చేసుకుంటారా? ఆ రేమవందలజీతము, కారుకలిగి
ఉన్న భర్త-తన చదువుపూర్తి—తనకు కావలసిన చీరలు-నగలు
గారు—తనచదువున కాయన కిరీటం కాగలడు!

ప్రేమా! తనకు ప్రేమ అంటే ఏమీ తెలియదు. డాక్టరు
రావు అంత అ దమైనవాడు కాదు. అతన్ని తాను ప్రేమించ
గలదా? ప్రేమ అనేది జంతుధర్మానికే మానవమన స్వత్వం
రంగరించిన ఒక మందు. తాను ప్రేమించగలుగుకోలేదో!
ఏదైనా ఆయన్ను వివాహం ఆడడంవల్ల తనకు అన్నీ లాభాలే!
ఏకారణంవల్లనయితే ఏమీ ఆ ఉత్తముడు తన్ను వివా
హం చేసుకుంటా నన్నాడు.

ఆమె మూడవనాడు కుసుంబాచీర కట్టుకు వెళ్ళింది.
అందాకా వట్టి తెల్ల చీర కట్టుకొని వెళ్ళేది. ఆ మరునాడు
సాయంకాలం ఆమె పుస్తకాలు పట్టుకొని డాక్టరురావుగారిం
టికి వెళ్ళింది. వారు పెళ్ళివిషయం అన్నీ మాట్లాడుకున్నారు.
పెళ్ళి రిజిస్ట్రూ అయింది, హిందూవివాహం చొప్పునా
అయింది. వైద్యకళాశాలాచార్యులు, వైద్యాధికారులు
మొదలైన వారందరో వచ్చినారు. కాని ఆమె తన తలిదం
డ్రిలనూ, చుట్టాలను ఎవ్వరినీ రావద్దంది.

భర్త తనకు ఈనాడు అన్ని సౌకర్యాలు పొందడానికి
కారణం అయ్యాడు. కావలసినవి ముద్దినీసుముక్కలు చీరలూ

ఉన్నాయి. చక్కని అతినవీనరకపు నగలు, అందమైనకారు, జిల్లావెద్యాధికారి బంగాళా, ఇంగ్లీషుక్లబ్బు. అరుకున్నవి జరుగుతున్నాయి. కాని! కాని!

భర్తకు మొగం అందంకాకపోయినా ఇరవయ్యోవన్నె బంగారుచాయ. తాను గర్భవతికావచ్చు. పురిటికి సెలవు పుచ్చుకొంటుంది. తనపై అధికారై నభర్త పురుడుపోయ గలరని ఆమె కలలుగన్నది

ఆమెకు కామత్పత్తీ, భర్తకుకామత్పత్తీ అవుతున్నది. భర్త ఒకవిధంగా రసికుడే. తనకేమి తెలియును రసికత! అందుకై ఎన్నో స్త్రీపురుషసంబంధగ్రంథాలు చదివినది. కష్టపడే విద్యార్థినిగా తయారయింది. యీ విషయంలో కష్టపడే విద్యార్థి నే.

వారివివాహంఅయి మూడేళ్ళు నడిచింది. కాని వారి ద్దరిలో ఏదో అసంతృప్తి ఉన్నదని ఆమె గ్రహించేది. ఆమె యవ్వనంచూచి ఉద్భవించిన వాతావరణం చూడక, తొందర పడి ఆబాలికను చేసుకొన్నాడు. తనగతి నల్లకుక్కను తెల్ల కుక్క చేసేప్రయత్నం అయింది. మంగలి బ్రాహ్మణు డెట్లా అవుతాడు? అనాగరకజాతి స్త్రీ ఎంతచదువుకుంటే ఉత్తమ సంస్కారుని భార్య కాగలదు? అతని మొదటిభార్య జ్ఞాపకం వచ్చింది. బిడ్డలను అప్పుడప్పుడు బెంగుళూరువెళ్ళి చూచి వచ్చేవాడు.

భార్య తన కౌగిలింతకువచ్చిన మొదటి సంవత్సరం అతడు కామత్పత్తీ నందేవాడు. తరువాత అతడు ఆమెలో ఏదో లోటునుగుర్తింపసాగినాడు. ఆమె తనదేహం అతనికి అర్పించేది.

కాని ఆమె ఎక్కడో ఉండేది ! ఆమెలేని ఆమె-దేహమాత్ర
ముగ్ధిగా తోచి ఆతడు వ్యధనొంది భార్యను తన పడకగదికి
పిలిచేవాడుకాదు.

ఆమె బాధపడేది. ఆతడు వట్టిపురుషుడుగా తన్ను
కోరేవాడు. తాను పూర్ణపురుషుని వాంఛించింది. ఆతడు పశు
పులావచ్చి పశుత్వప్తి పొంది తన్ను తన పడకగదికి పొమ్మనే
వాడు.

5

ఒకనాడు లేడీఆస్పత్రిలో లేడీఅసిస్టెంట్సుసరను డాక్టరు
మాచమాంబా రావుగారు ఒక స్త్రీరోగిని వైద్యాలయంలో
పేషెంట్లవలసి వచ్చింది. ఆమె గర్భవతి. ఆ రోగికి ప్రతిపురుడు
అసాధ్యమై ప్రాణాంతమువరకూ వస్తున్నది. ఆ వచ్చిన స్త్రీ
ఖద్దరు ధారిణి. ఆమెకు ఏరోగమూలేదు. కాని పురుడుమాత్రమే
కష్టం. ఆమె ముగ్గురు ముత్యాలలాంటి బిడ్డలతల్లి !

వారిద్దరు ఈమాటా ఆమాటా చెప్పుకొనడం ప్రారం
భించారు. ఆ గర్భగుర్విణికూడా తన భర్తకు రెండవభార్య.
ఆమె తన భర్తనుగూర్చి మాటకు రెండుసారులు చెప్పుకొని
ఆనందించింది. ఆమె మహదానందము వైద్యురాలు మాచ
మాంబకు ఆశ్చర్యం కలుగ జేసింది.

రోగి:—డాక్టరుగారూ, మా వారికివచ్చుజీతం అరవై రూ
పాయలయినా మా సంసారం ఏదో గుప్తంగా లోట్లులేకుండా
జరుగుతున్నాదండి ఈ యుద్ధంవల్ల ఖర్చు ఎక్కువై నమాట
నిజమే. కాని యుద్ధభత్యం ఇంకో పదిరూపాయలీస్తున్నారు.

మాకు భూములవల్ల సాలుకు ఆరువందలు వచ్చునవి పంటలకు ఖరీదులు ఎచ్చి ఇప్పుడు పదిహేనువందలు వస్తున్నాయి.

డా. మాచ:—ఇప్పుడు మీసంసారం చక్కగా జరుగుతోందన్నమాటా?

రోగి:—ఆ!

డా. మా:—ఒక వారంరోజులలో మీకు పురుడు వస్తుంది. ఇంతవరకూ ఆలస్యంచేశారేమమ్మా?

రోగి:—నేను మావారిని ఏమీ వదిలి ఉంపగలను డాక్టరుగారూ. వారు వండుకొంటారు. పిల్లలను చూసుకొగలరు. మా సవతిపోయినయేడే నా పెళ్ళి. తర్వాత మూడేళ్లవరకూ నేను కాపురానికి రాలేదు. తాలూకాఫీసువని-ఎన్ని తాలూకాల బదిలీ-తామే తమకూ, తమ ఇద్దరి బిడ్డలకూ వంట చేసుకొనేవారు. ఇప్పుడు నేను వారి నెల్లా వండుకొనివ్వగలను చెప్పండి?

డా. మాచ:—మీకు ఇద్దరు సవతిబిడ్డలా?

రోగి:—అవునండి. నేను కాపురానికి వచ్చినప్పటినుంచి ఆ పిల్లలు “అమ్మా, అమ్మా” అంటూ నన్ను వదిలితేనా? నా బిడ్డలమీదకన్న వాళ్ళమీదే నా కెక్కు వాపేక్షుండి.

ఆమెపురుడు డాక్టరు మాచమాంబారావు తానే స్వయంగా పోసింది. ఆమె భర్త, కాపురంచేసే ఇద్దరుసవతి కూతుళ్ళు, ఆమెస్వంతబిడ్డలు అందరూ ఆ బాలెంతను చూడడానికి వచ్చారు. వారి ఆనందము వర్ణనాతీతము. డాక్టరు మాచమాంబారావు కన్నులసీరుతిరిగింది.

గర్భవతి అవడం ఎంత ఆనందం? గర్భవతులుగా ఉన్నప్పుడు స్త్రీలు అందవికారాలు పొందుతారు. అది అంద వికారమా? ఆలా పాలిపోయి, లావెక్కి నీరుపట్టి కదలలేక ఆ స్త్రీలు దేవతామూర్తులులా ఉంటారే! బిడ్డలకనడం పశు ధర్మం. బిడ్డలకు పాలివ్వడం పశుధర్మం, బిడ్డలను రక్షించడం పశుధర్మం, బిడ్డలు పాలు తాగేటంతవరకు ప్రేమించడం పశు ధర్మం. శాని ఆలా పెద్దవారైన బిడ్డలను, తలిదండ్రులను, చుట్టాలను, స్నేహితులను ప్రేమించడం? అది మానవధర్మం, దివ్యధర్మం.

అది వర్ణనాతీతం తన పొంకాలైన వక్షోజాలు బిడ్డలకు ఎప్పుడు పాలియ్యగలవు? తెల్లని ఆ అమృతధారలు తన గబుకు గబుకున పుణుకగలదు!

ఆ బిడ్డలతండ్రి, ఆ బిడ్డలు తనగర్భాన మూర్తించడానికి కారణం తనభర్త! జిల్లావెద్యాధికారి! ఒక బ్రాహ్మణుడు. తనకై క్రిందకుదిగిన వ్యక్తి! తన్ను చేయిపట్టి మెట్లెక్కించిన దేవతామూర్తి - తన బిడ్డలకు తండ్రికావాలి. తన బిడ్డలు - తన్ను "అమ్మా" అని పిలవరూ; డాక్టరుగారిని "నాన్నా" అని పిలవరూ! వారు తనకు సర్వనాగరికతలు ధారపోశారు. వారు దేవతామూర్తి. వారుభగవంతుడు. తానెవరు?

ఆరాతి ఆమె సాధారణంగా అలంకరించుకొనే విధానంగా అలంకరించుకోలేదు.

ఆమె సాయంకాలమే తలంటుకొన్నది. నల్లటి తన పొడుగాటిజుట్టు వదులువాలడ వేసుకొంది. కనకాంబరాలను తలలో ధరించింది. చెవుల దుద్దులు మాత్రం. మెళ్ళో పుస్తైల

తాడు, ఒక సన్నని బంగారుగొలుసు నుడుట ఇంత కుంకుమ
బొట్టు, బంగారురంగు రవిక, కుసుంబారంగుచీర, కుసుంబా
రంగుగాజులు ధరించింది.

నల్లటి ఆమె మొగావ పొడరు లేదు, చెదవుల ఎలుపు
రంగు లేదు.

ఆమె రాత్రి వారిద్దరిగడికీ మధ్యనున్న తలుపు తెరుచి
బోయి, అది వేసిఉండటంవల్ల, వారి గదిలోకి వెళ్ళే ముఖ్య
ద్వారంవెంటనే లోపలికి వెళ్ళింది.

ఆ జిల్లావెద్యాధికారి పురుషుడు. కుంగి సోఫాలో
కూర్చుండి చుట్టకాలుస్తూ ఏనో వైద్యపత్రిక చూస్తున్నాడు.

మాచమాంబ తిన్నగా భర్తదగ్గరకు వెళ్ళి సోఫాదగ్గర
భూమిమీద మోకరించి భర్తవొళ్ళో తలవ్రుంచింది

ఆయన తెలబోయాడు. ఎవరీమె? ఆ మాలపిల్లా!

ఆమె సంపూర్ణమూర్తిగా, పూర్ణ భార్యగా వచ్చినదన్న
ఒక పరమశ్రుతి ఆయన హృదయంలో మారుమోగింది.
ఆయన గడగడలాడిపోయాడు! ఆమెఎక్కడో ఏనోగామంలో
ఊరిచివర ప్రపంచాన్ని తెలబోతూ చూస్తూఉన్న అనాధ
బాలికయై ఒక దేవునికై ఒక పరమపవిత్ర నాధునికై, జీవితానికై
చేతులుచాచి నిలుచుండిపోయిన బాలికయై ఆయనకు గోచ
రించింది.

ఆయనలోని పురుషత్వము, మానవత్వము, దివ్యత్వము
భర్తత్వము, జనకత్వం ఒక్క మహాపుష్పంలోని అన్ని రేకులై
విప్పారినవి.

ఆతడామెను తన హృదయానికి గాఢంగా, గాఢంగా,
అరితంగా, తమిగా, గౌరవంగా, కామంగా, ప్రేమగా
అడుముకొన్నాడు!

6

డాక్టరు మాచమాంబకు పండులాంటి ఆడపిల్ల పుట్టింది.
భర్తగారి తల్లి పోలిక అట.

జిల్లా వైద్యాధికారి డాక్టరు సి. పి. రావుగారు నల్లని
తన మాలపిల్లలో భారతిజాతియొక్క అడుగుమెట్లు చూచి
నాడు. పై మెట్లు అడుగుమెట్లు ఒకటే. భారతదేశంలో పంట
పండవలసిన శాలిభూమి తనభార్య ఆ నలుపు బంగారానికి
కాండవఛాయ!

ఆమె హృదయం కోటిబంగారాలవిలవ. ఆమె అమృత
మూర్తి అయిపోయినది. ఆమె నీలనీరదగాత్ర అయిన పార్వతి!
ఆమె ధరిస్తోనూత! ఆమె ప్రపంచాన్ని కరిగించే ప్రేమతో
తన సవతిబిడ్డలను హృదయాని కడుముకొన్నది.

తనబిడ్డకు తానే రొమ్ముకుడుపుతూ వైద్యరాజయిన
భర్తను బ్రహ్మానందవీక్షణాలతో చూస్తున్నది.

